

СХВАЛЕНО
розпорядженням Кабінету Міністрів України
від _____ 2024 р. № _____

**Концепція забезпечення житлом військовослужбовців,
ветеранів військової служби Збройних Сил України, інших військових
формувань та членів їх сімей**

Загальні положення

Концепція забезпечення житлом військовослужбовців, ветеранів військової служби Збройних Сил України, інших військових формувань та членів їх сімей (далі – Концепція) визначає мету, завдання, основні принципи та напрями вдосконалення системи забезпечення жилими приміщеннями у Збройних Силах України та інших військових формуваннях шляхом підвищення ефективності системи житлового забезпечення військовослужбовців та членів їх сімей, осіб звільнених з військової служби.

Концепцію розроблено на виконання Указу Президента України від 17 вересня 2021 року № 473/2021 “Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 20 серпня 2021 року “Про стратегічний оборонний бюлетень України”.

Правовою основою Концепції є Конституція України та Закони України, акти Президента України, Кабінету Міністрів України, міжнародні договори України, згода на обов’язковість яких надана Верховною Радою України, акти міжнародних організацій, членами яких є Україна.

Концепцією передбачається визначення шляхів забезпечення житлом для постійного проживання військовослужбовців органів військового управління, військових частин, вищих військових навчальних закладів освіти, установ та організацій Збройних Сил України, Головного управління розвідки Міністерства оборони України, Державної спеціальної служби транспорту Міністерства оборони України, Національної гвардії України та Служби

зовнішньої розвідки України, а також ветеранів військової служби Збройних Сил України, інших військових формувань та членів їх сімей (далі – військовослужбовців та членів їх сімей).

Визначення проблеми, які потребують розв’язання та аналіз причин їх виникнення

Вирішення житлового питання є невід’ємною складовою програм соціального та правового захисту військовослужбовців та членів їх сімей, яким гарантовано Конституцією України, законами України, актами Кабінету Міністрів України та іншими нормативно-правовими актами право на забезпечення жилими приміщеннями для постійного проживання. Забезпечення постійним житлом, та/або грошовою компенсацією за належне для отримання жила приміщення відповідно до вимог законодавства є важливою складовою компенсаційного та мотиваційного пакета.

Водночас, за наявності існуючих механізмів заходи, які вживаються з метою вирішення питання забезпечення військовослужбовців та членів їх сімей постійним житлом, в умовах постійного фінансового дефіциту на зазначені цілі, на жаль, не можуть забезпечити необхідного позитивного результату.

На законодавчому рівні передбачені різні механізми забезпечення реалізації громадянами України права на житло, зокрема державна підтримка будівництва доступного житла (сплата державою 30 або 50 відсотків вартості будівництва (придбання) доступного житла та/або надання пільгового іпотечного житлового кредиту); безоплатна передача у власність жилих приміщень; виплата військовослужбовцям грошової компенсації за належне їм для отримання житлове приміщення.

Навіть за наявності таких механізмів не всі військовослужбовці та члени їх сімей можуть ними скористатися через обмеженість власної фінансової спроможності для часткової сплати вартості будівництва (придбання) доступного житла або виплати іпотечного житлового кредиту.

Крім того, на сьогодні залишається недостатній обсяг фінансування з державного бюджету державних програм забезпечення доступним житлом.

Станом на сьогодні, на квартирному обліку в органах військового управління, військових частинах, вищих військових навчальних закладах і військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти, установах та організаціях Збройних Сил України, Головного управління розвідки Міністерства оборони України, Державної спеціальної служби транспорту Міністерства оборони України, Національної гвардії України та Служби

зовнішньої розвідки України перебуває значна частина військовослужбовців, ветеранів служби та членів їх сімей.

Це вимагає створення державою відповідних умов, за яких кожний військовослужбовець, який потребує соціального захисту, може отримати від держави та органів місцевого самоврядування безоплатно або за доступною вартістю постійне житло. Крім того, держава має створити умови щодо забезпечення постійним житлом, за яких кожен бажаючий матиме змогу побудувати його або придбати.

Стан функціонування системи забезпечення житлом військовослужбовців та членів їх сімей свідчить про застарілість та недосконалість діючого законодавства, невідповідність існуючих на сьогодні підходів та механізмів для задоволення реальних потреб у житлі зазначеної категорії громадян, недотримання балансу між існуючими підходами та фінансовими спроможностями держави, що призводить до неналежного соціального захисту військовослужбовців та членів їх сімей в частині забезпечення житлом.

Крім того, значна кількість військовослужбовців та членів їх сімей, які продовжують перебувати на квартирному обліку, покращили свої житлові умови за рахунок власних коштів або бюджету органів місцевого самоврядування, проте продовжують перебувати на відповідних обліках, створюючи ризики повторного отримання житла за рахунок держави та недостовірності інформації щодо квартирного обліку. Зазначене обумовлено відсутністю загальної автоматизованої бази (на державному рівні), яка б відображала повноцінну інформацію щодо стану забезпеченості житлом осіб з числа військовослужбовців.

Важливість проблеми житлового забезпечення військовослужбовців та членів їх сімей полягає у тому, що всі її складові впливають не тільки на якість життя всіх членів сімей військовослужбовців, а також на виконання ними своїх функціональних обов'язків. Особливо гостро питання забезпечення житлом зазначеної категорії постає в умовах повномасштабного вторгнення російської федерації на територію нашої держави, коли до відсічі збройної агресії залучені військовослужбовці всіх формувань.

Мета та принципи реалізації Концепції

Метою Концепції є комплексне вирішення питання забезпечення житлом військовослужбовців та членів їх сімей шляхом запровадження дієвих механізмів щодо реалізації їх права на отримання житла для постійного проживання з урахуванням сучасних фінансових спроможностей держави.

Принципами реалізації Концепції є:

забезпечення житлом військовослужбовців та членів їх сімей – мотиваційний чинник заохочення до служби у Збройних Силах України, структурах, підрозділах та військових частинах інших військових формувань;

прозорість забезпечення та розподілу житла;

невідкладність розв'язання проблеми;

пріоритетність належного захисту прав та інтересів військовослужбовців та членів їх сімей і підвищення їх добробуту;

справедливість в підходах до забезпечення житлом;

законність та неухильне додержання прав і свобод військовослужбовців та членів їх сімей, недопущення звуження їх змісту;

системність у нормативному забезпеченні та фінансуванні житлової програми;

розвиток системи житлового забезпечення з урахуванням міжнародного досвіду.

Визначення оптимального варіанта розв'язання проблеми на основі порівняльного аналізу можливих варіантів

Існує два варіанти розв'язання проблеми:

перший – підтримка існуючих підходів із застосуванням застарілого законодавства, що передбачають розроблення окремих програм забезпечення житлом військовослужбовців та членів їх сімей на національному рівні, не поєднаних у комплексну та збалансовану систему забезпечення житлом.

У результаті застосування такого підходу відсутня повна об'єктивна інформація щодо стану задоволення потреб у житлі військовослужбовців та членів їх сімей на різних рівнях, що призводить до неефективного розподілу та спрямування бюджетних коштів;

другий – застосування комплексного підходу до формування програм, спрямованих на покращення житлового забезпечення та розвитку інфраструктури, у поєднанні з реальними потребами та можливостями військовослужбовців та членів їх сімей і держави в цілому.

Оптимальним варіантом для розв'язання проблеми забезпечення житлом військовослужбовців та членів їх сімей є другий варіант.

Перевагами зазначеного варіанта є:

оптимізація існуючих механізмів забезпечення реалізації військовослужбовцями та членами їх сімей права на житло з використанням

державних і місцевих джерел фінансування, державно-приватного партнерства, міжнародної фінансової та технічної допомоги, а також власних коштів військовослужбовців (за згодою);

підвищення ефективності витрачання бюджетних коштів;

запровадження економічних стимулів для суб'єктів господарювання, що беруть участь у процесі забезпечення житлом військовослужбовців та членів їх сімей, на пільгових умовах (у тому числі на засадах державно-приватного партнерства);

посилення соціальної відповідальності суб'єктів господарювання, що беруть участь у процесі забезпечення житлом військовослужбовців та членів їх сімей.

Міжнародний досвід розв'язання аналогічних проблем забезпечення громадян житлом також свідчить про те, що застосування такого підходу є найбільш ефективним в отриманні позитивних результатів для територіальних громад та держави в цілому.

Шляхи і способи розв'язання проблеми, строк виконання Концепції

Реалізацію положень Концепції передбачається здійснювати протягом трьох років після її схвалення Кабінетом Міністрів України.

Шляхами і способами розв'язання проблеми є:

залучення суб'єктів інвестиційної діяльності до будівництва (придбання) житла для військовослужбовців та членів їх сімей;

проведення аудиту черги військовослужбовців та членів їх сімей, які потребують поліпшення житлових умов;

забезпечення створення та ведення електронного реєстру (державного зразка) військовослужбовців та членів їх сімей, які потребують поліпшення житлових умов та визначення в електронному реєстрі трьох основних реєстрів (групи обліку): військовослужбовці Збройних Сил України, військовослужбовці інших військових формувань, ветерани військової служби Збройних Сил України, інших військових формувань та члени їх сімей, які потребують забезпечення постійним житлом;

розроблення та впровадження механізмів пільгового іпотечного кредитування та фінансового лізингу із залученням власних коштів військовослужбовців та членів їх сімей за їх згодою;

організація роботи з органами місцевого самоврядування щодо запобігання ризикам неналежного квартирнього обліку, а також ризиків, пов'язаних з отриманням із місцевих бюджетів військовослужбовцями та членами їх сімей житлових приміщень або відповідних коштів на придбання житлових приміщень та залишенням на обліку осіб, що потребують поліпшення житлових умов.

Для реалізації зазначеного потрібно здійснити удосконалення законодавства України, зокрема:

ст. 12 Закону України “Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей”;

Порядку забезпечення військовослужбовців та членів їх сімей житловими приміщеннями, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 3 серпня 2006 р. № 1081;

Порядку укладення державними підприємствами, установами, організаціями, а також господарськими товариствами, у статутному капіталі яких частка держави перевищує 50 відсотків, договорів про спільну діяльність, договорів комісії, доручення та управління майном, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11 квітня 2012 р. № 296;

Порядку організації будівництва житла для військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу, членів їх сімей, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 3 червня 2013 р. № 481;

Порядку організації будівництва житла для військовослужбовців та членів їх сімей на земельних ділянках, що належать до земель оборони, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 6 липня 2011 р. № 715;

Порядку визначення розміру і надання військовослужбовцям та членам їх сімей грошової компенсації за належне їм для отримання жиле приміщення, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 2 вересня 2015 р. № 728;

Розробити Порядок управління цифровою автоматизованою системою квартирнього обліку (державного зразка) військовослужбовців та членів їх сімей, які потребують поліпшення житлових умов.

Очікувані результати виконання Концепції, визначення її ефективності

Реалізація положень Концепції дасть змогу забезпечити досягнення наступних результатів:

підвищення ефективності функціонування системи житлового забезпечення військовослужбовців, ветеранів військової служби Збройних Сил України, інших військових формувань та членів їх сімей;

посилення соціального захисту військовослужбовців, ветеранів військової служби Збройних Сил України, інших військових формувань та членів їх сімей;

удосконалення правових та організаційних засад, інших процедур з вирішення житлового питання військовослужбовців, ветеранів військової служби Збройних Сил України, інших військових формувань та членів їх сімей;

впровадження ефективної системи забезпечення житлом військовослужбовців, ветеранів військової служби Збройних Сил України, інших військових формувань та членів їх сімей;

впровадження електронної системи квартирного обліку військовослужбовців та членів їх сімей на державному рівні.

Оцінювання ефективності реалізації Концепції полягає у вимірюванні того, наскільки успішно досягнуто поставлених цілей. Це включає в себе:

аналіз кількісних та якісних показників;

порівняння отриманих результатів із запланованими;

наявність зворотного зв'язку.

Зазначене допоможе зрозуміти наскільки ефективно працює Концепція, та які ключові аспекти потребують вдосконалення.

Моніторинг виконання заходів Концепції передбачається проводити щороку, за потреби здійснюватиметься перегляд запланованих заходів, пошук та впровадження більш ефективних способів розв'язання проблем, які виникають на кожному етапі реалізації Концепції.

Фінансове забезпечення реалізації Концепції

Фінансове забезпечення реалізації Концепції має здійснюватися за рахунок і в межах видатків на забезпечення житлом військовослужбовців складових сил безпеки та оборони, передбачених у Державному бюджеті України на відповідний рік, а також за рахунок міжнародної технічної допомоги та інших джерел, незаборонених законодавством.
